

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— szeptember 26.

(Adókiivetés.) Folyik az adókiivetés, közöljük a kiivetett adókra vonatkozó kimutatásokat, de nem hallgatjuk el, hogy az adókiivetésben sok kiivetőt találunk. Előkelő nagy cégek, elismert dúsgazdag emberek oly csekély fizetésre ítéltetnek, hogy szinte felháborító, tekintve, hogy közép és kisbirtokú embereket busásan adóztatnak meg. Nomina sunt odiosa, de tessék összehasonlításokat tenni a közölt listák alapján és sirni kezd a lelkiünk — a progressív adó reformja után. Az adóbevállásokban nincs meg a realitás és hazafias kötelességtudás, vagy a kiivetés lanyha és értetlen, nem tudjuk, dehogy az egész országban igazságtalanságok folynak, annyi bizonyos. Jó lenne, ha a nemzeti kormány figyelmére méltatná ezt a lelketlen állapotot.

*

(Nem érnek vele semmit.) A nemzetköziség lapjában angol nyelven becsátotta közre a nemzeti kormány ellen ontott, szokásos frázisait. Angol vendégeinket tisztelték meg ezzel a saját külön kiadással. Nem érnek el vele semmit, az angol urak legföljebb arról értesülnek, hogy nemzetközi uraimék nem csak magyarul tudnak fillenteni, hanem angolul is.

*

(Parlament.) A honatya urak — már a kik csakugyan urak közöttük — otthon elégezték a cséplést. Acélos magot vertek ki a szalmából. Összeülnek újra és cséplik az

üres szalmát. Mindegy, csak egymást ne csépeljék nagy szóradattal, hogy az országra nézve életkérdést jelentő munka békésen folyhasson. Meghalt Szilágyi Dezsed, a „nagy cséplőgép“, van a kormányban elég hasonló kaliberű gép, a mely majd kerekét közé kapja és összezuzza az okvetetlenkedőket.

A magyar irodalom.

1867-től máig.

Írta: **G Á S P Á R I M R E.***

— szeptember 26.

(I.) A magyar irodalom történetének új korszaka kezdődik 1867-tel. Kell, hogy ez évben, a nagy nemzeti átalakulással új mederbe forduljon, mert hiszen az események szédítően gyors hullámváza magával ragadja a lelkeket és aki tollforgató, lantpengető ember, az nem tévóvázhatik sokáig, hanem vagy félreáll a rohamosan torló új korszak utjából, vagy alkalmazkodik hozzá és tör a palma után az új korszakkal elmaradhatatlan új emberek tömött soraival. A kinek lantja hozzá szokott a múlt siratásához, vagy ahhoz a bus és kedves hangulathoz, melylyel a haza boldogságát, szabad föllendülését még az ima, a reménykedés távolából esdi és álmodja vissza; aki még mindig az allegória színes fénykévéjét

* A szerző tollából időnként a magyar irodalom legújabb korszakáról szóló, összefüggő, de külön is önálló cikkeket közlünk e helyen. Szerk.

vetíti elénk, holott már itt a tette buzditó valóság korszaka és igazi napragyogása költi életre az álmódzót, az természetesen csöndes emberré, önmagát túlélt dalnokká válik, nem esik róla és még inkább a műveiről több szó, csak amikor a nekrologok rögét vetik még egyszer sirjára kegyeletos kezek.

Mikor oly nagy korszak köszönt be hozzánk, mint az 1867-iki, nemcsak régi emberek állnak félre, nemcsak új emberek lépnek a küzdő térre, de eszmék és érzelmek is háttérbe vonulnak, új eszmék, új érzések jelszavai jelennek meg a lobogókon. Jó emberek, nemes eszmék és érzelmek találkoznak a rohammal elhagyottak vagy eltiprottak között, rosszabb emberek, nemtelebb érzések nyomulnak előtérbe.

1867 hosszas tétlenség korszaka után virradt reánk. A létezés gyakorlati céljaitól és föltételeitől visszaszorított nemzet ideális életet élt. Honszeretete — ezen bánatból és reményből szőtt édes, bus érzelem — távol tartotta a szennytól és megtévedéstől, önző érdekek ostromától s a hitét nem támadták meg azok a kételyek, melyek a gyakorlati élet és személyes ambíciók balsikerei, vagy még inkább nem érdemlett, néha igazán hatalmas győzelmei támasztanak. Jelen nincs, a múlt dicsőítése és a jövő álmai töltik el a keblet, azokat pedig költői lelkületek, költők s a velük rokon állam-

Változatok.

XXVII.

Mig gyermekek vagyunk: gyönyört abban [találunk,
Ha fűrtöt ad az idealunk
Hajából, amit úgy imádunk . . .

De már ha megnőttünk egész magasra:
A fűrtöt szépen szobrára rakva, —
Gyönyört abban találunk, — aki adta!

XXVIII.

Megfojtánám a hervadást
Erőtlen balkezemmel,
Hogy annyi lángot és reményt
És életet temet el . . .

De jobban Téged fonva át
Emésztő, régi lánggal
S szerelmes lényed oldalán
Remegve sugva mondanám:
Muzsám Tavaszba szárnyal . . .

XXIX.

Ha zugva dübörg le a bolti redőny
S pihenve lenyugszik a lárma, az Élet:
Hej, mennyre félek!

Mert látom: a ködbe, a bünbe rohan
Félő lobogással az éjjeli lepke,
Kecagva, kifestve . . .

Nyakamba fonódva a lány, a ledér,
A csókjaival leborítva egésszen
S lobogna a vérem . . .

De ime előmbé egy kis falu áll:
A templom, az ének, a szekfü, a rózsa
Szívem oda vonza . . .

Ha ekkor elűződ a lányt, a ledért
És védve lecsókol a szüzi kis árnyad:
Hej, mennyre áldlak!

Szunyogh Barna.

SZIV ÉS DICSŐSÉG.

Írta: Nemeskéri Kiss József.

Abban a kis városban, ahol Gáthy Agnes nevedekett mind ősmerték egymást az emberek. Kevés dolguk volt, még kevesebb szórakozásuk, — így hát abban lették legnagyobb örömeiket, hogy egymás dolgai iránt érdeklődtek, pletykáltak, intrikákat szöttek, szerelmeseket össze-boronáltak, hitves társakat szétválasztottak és jobb ügyre méltó buzgósággal munkáltak azon, hogy valami valahogy titokba ne maradjon, rendszerint olyasmi, a mihez senkinek sem volt köze, csak éppen annak, akit érdekel. Nagyon ter-

mészetes, hogy mind ezt az asszonyok cselekedték. Tudni kell ezt: hogy megértjük Gáthy Agnes históriáját.

Az öreg Gáthy Sándornak négy leánya volt. Ők nem is laktak tulajdonképpen a városban, hanem künn azon a birtokon, a mi az ősek nagy birtokából maradt. Az öreg Gáthy megőrizte ezt a darab földet, napestig dolgozott, talán szerzett is volna hozzá, ha nincs olyan nagy családja. De ez neki nem okozott gondot, bálványozta a feleségét, nagyon szerette gyermekeit, s neki minden öröme igazán csak abban tellett, hogy ezekhez a körülményekhez képest jólétet és biztos jövőt szerezzen. A biztos jövőt pedig nem abban találta, hogy a leányait minél előbb férjhez adja, hanem abban ha ő bebunyná a szemét az özvegye meg az árvái, ha takarékoskodnak, haláluk napjáig megélhessenek azon a földön.

A Gáthy leányok szépek és kedvesek voltak. A városi meg a megyei fiatalok, legyeskedett is körülöttük, de hát ezek a fiatal urak, amikor azután házasságra kellett gondolni, nem csak az ideáljuk szemébe kacsingattak, hanem sandán belepislantottak a telekkönyvbe is. Mindig négy darabra osztották a Gáthy birtokot és a számadást úgy végezték; ami egy családnak elég, az a négy családnak kevés. Gáthy Agnes, aki nem volt ugyan a legidősebb leány jól látta ezt és maga sem tudta miért, nem bírt úgy cselekedni mint a nővérei, akik bizony szívesen

férfiak és történészek tolmácsolják legédesebb hangon, legképrázatosabb színekkel.

Egész 1867-ig Petőfi, Vörösmarty, Arany és tanítványaik hazafias költészetének behatása alatt él a nemzet. Arról beszélnek az írók; Kemény, Jósika, Jókai ugyane hangulatokat érlelik meg benne s a nép is csak arról beszél dalaiban, amiről az uriforma emberek. Vegyük csak a „Szózat“-ot, a hatvanas évek ez uralkodó költeményét, Jókai „Uj földesur“ át, „Politikai divat“-jait, Jósikának, Keménynek a nagy nemzeti multból vett csodás képeit, Arany „Toldi“-ját, Petőfi szavát, mely a „nagyszerű halál“ után is ébresztőleg hat, vagy a Tompa, Vajda, Gyulai, Lévai allegóriáit, ezek — bár más-más formák közt és más-más hangulatban és hangból — ugyanegy célra születtek, ugyanegy eszmét szolgáltatnak: a mult dicsőségét, a jövő nagy álmait és megjósolását. Míg körben mozoghatott a politikusok társalkodása is, mint a mult dicső, vagy gyászos emlékeinek fölújítása, e mult külföldön élő tényezőjei, az emigránsoknak kedves ábrándjai, a konzervatív főuraknak eszöndes, becsületes munkája és kombinációk a külföldi események, hol III. Napoleon, hol Bismarck, hol a „perfid Anglia“ és egyéb hatalmas nagy nemzetek és politikusok ténykedésének alapjai.

Jókai Mór nevét említettük, akinek működése már hatalmas árban hömpölyög a nagy átalakulás korszakában és nem lankadva folyt tovább élete utolsó napjáig. Összegyűjtött költeményeinek két kötetében találjuk együtt 1867-et, úgy mint 1875-öt, a megelőző és következő évekkkel, azok minden vágyával és törekvéseivel együtt. El kell olvasni és felfedeztük a két kor-

szak vízvázalató pontját. Mert 1867-ig óhaj volt 1867, ez az óhaj vette hangulatát, színt arra, amit irtak, daloltak és beszéltek, 1867-en tul már nem siratni, nem vágni, de intézni, vezetni, tenni kellett mindazt, amit a megvalósulás követelt és parancsolt. Az „Uj földesur“ még a nagy veszteségeit, elnyomatását fájt belenyugvással elviselő hazafiui hangulat kifejezője, később az „Enyém, tied, övé“ már a jogaiba visszahelyezett nemzet életének kellő közepébe juttat bennünket s megdöbbentő élethűséggel mutatja be a nemzetet, mely a kiéhezett ember mohóságával rohanja meg a terítettasztalt és ejti kétségbe a szemlélt, vajjon nem lett volna üdvösebb és hasznosabb, a nemzetre nézve — hogy úgy mondjuk — egészségesebb, ha a nagy átalakulás nem történik ily hirtelen, oly rohamosan?

Csak részben áll meg az az állítás, hogy az irodalom és a költészet irányt ad a kornak, vezeti az emberiséget. Igen nagy látgelméknek adatott meg ez a hatalom, a többiek vagy elnémulnak a hirtelen áramlattal szemben, vagy hozzásimulnak. Ha a kor léha és ideál nélkül való, írói, költői csak oly rosszak, mint a társadalom, kivéve, hogy — a mint ma látjuk — még rosszabbakká, alantjáróbbakká, szennyesebbé és még rosszabbhiszeműekké tudnak válni. 1867 után tüstént találkozzunk a hirtelen elhalgató nagyokkal, másokkal, a kik a hatalmasoknak és pártoknak adják bérbe tehetségüket, ismét másokkal, a kik a tömeg rossz indulatainak allanak szolgálatába és nagy virtuozitást fejtenek ki a léhaság balletjének kánkántáncában, ki az első kvadrillban, ki az uolsóban, ugy, a mint tehetségétől telik. Utánzóik úgy tesznek, mint az utánzásnak szokása volt, a mióta világ a világ; egy egy nagy tehetség még tévedésében is nagyszabású, de az utánzója nem azt lesi el tőle, a mi nagyszabású, csak azt mutatja be még alábbvalóbban, a milángésznel csak sejteti, megközelíti az alantjárót, az alacsonytságot.

Itt csak általánosságban vázoljuk az átmeneti korszak irodalmának, költészetének

jellemét. Mert hisszük és valljuk, hogy az ideálok kivesése, a léhaság fölülkerekedése, a vallástalanság, a nemzetietlenség sem az életben, sem az irodalomban nem lehet állandó, legfeljebb küzdő korszakok, eszmék összeütközésének zavara és a tisztulást megelőző összevisszasága. De mégis részletes példákkal kell megvilágítanunk a nagy különbséget, az óriási elhajlást. Tessék meghatározni, mi különbség van a között, hogy 1867 előtt Walter Scotto, ma Zolát utánozzák; akkor kevesen utánoztak, ma lépten-nyomon burjánzik az utánzás. Akkor magasaróptú ódákat irtak, ma a pliókat és tessék elképzelni, hogy irták le akkor és ma a nemzet nagy hőseit? Leirták gróf Zrinyi Miklóst a szigetvári hőst és vértanút. Hogy írta le a nagy névrokon, vagy az époszról tanulmányt író Arany János, vagy akár Jókai Mór a „Szigetvári vértanúk“-ban? Ők hősek, nagy-nak, nemesnek, Mikszáth Kálmán szoknya kergető sikkasztónak, mintegy azt akarván demonstrálni, hogy lehet korunkban bárki is nagy és nemes, mikor még Zrinyi Miklós grófból sem lehetne egyébb közönséges vicinálistánál és fosztogató gründernél!

Akkor magyarok irtak, most ezer meg ezer oly egyen tud a nyilvánosság fórumára, akiknek iralyán meglátszik a német gondolkodás és magyartalan lelkület. Hiszen a magyar lelkület alapjában s a nemzet zömének tükrébe még mindig felteáhatók a szépért, nagyért lelkesülő, intenfő, hazáért és alkotmányos királyért élő haló, a női erényt, a férfiui becsületet, a közélet tisztességét, tisztaságát mindenek fölé helyező magyar jellem vonásai. Csak anyékba helyezték, csak némák, csak alsznak, csak félrevonultak a vásári nagy tolokodás újából. A vásár lezajlik, megkezdődik majd a nemzeti munkásság ideális korszaka. Irodalmunk megtévedését azok idézték föl, akiknek fogalmuk sem lehet, még iskolában sem igen tanulták, ami szeresztendő ideál és érzélem a magyar földön. A költészetről, szépprózáról, a drámáról és ennek sajátos csiráiról s a tárcáról fogunk egyszer másszor megemlékezni, hogy az 1876-re következő nagy hanyatlást kimutassuk, okait kifürkész-szük, a megújodás útját, sőt a javulást, a gyógyulás máris észlelhető, alighanem újabb ideálisabb kor kezdetére való, legújabb jelenségekre utalhassunk. Miatan pedig 1876 óta leginkább a hírlapi sajtó nagy vezető.

láttak minden valamire való udvarlót. Am azért Agnesben is megmozdult a szív, de ő úgy hitte, ha már a fiatal urak olyan okosak, hogy számolgatnak, lesz neki is annyi esze. Hát így esett. A megyebálon sokat táncolt Seregi Pistával, az öreg tönkrement Seregi Gáspár jogász fiával. Az öreg Seregi iktató lett a megyénél, amikor egy szép napon, pergő dobszóval kihuzták lába alól az ősi földet. A Pista fia esinos gyerek volt. Az öreg csak azért jóratta az egyetemre is, hogy majd ha a gyerek végez, ur legyen a vár. megyében, úgy mint az apja volt valamikor Seregi Pista beleszeretett Agnesbe husz esztendő szívének ideális érzésével. Agnes, akinek tetszett a fiu, úgy gondolkodott, hogy ebből a gyerekből lesz valami, különösen akkor, ha elvonják a tivornyázó kompániéktól, ha rákattatják a tanulásra, ha serkentik az ambícióját és jól bánnak vele, úgy mint egykor szegény édes anyja. És azután, ha majd ura való lesz a fiu, hogy a leányt, akinek szerelme, szeretete az ifjúága legszebb éveit, aranyozta be.

Seregi Pistának második otthona lett a Gáthy ház, a nagy intelligenciájú Agnes még a tanulásban is segített neki. Az idők folyamán azután nagyon megszerették egymást. A kis városban az összes asszonyok és leányok megállapodtak abban, hogy hát elvégeztetett, az Agnesből Seregi Istvánné lesz. Élénken figyelték, hogy a Pista gyerek hogy tanul, hogy vizgázik, hogy a Gáthy Agnes nem-e fordul el tőle, nem-e unja meg a várást, hiszen kéri a kezét egyszer más sor. Az öreg Seregi meg ravaszul hallgatott. Láta ő azt, hogy a gyerek jó kézben van, esztendők mulnak, amig valamire való állás-hoz juthat. Gondolta, de nem mondta, az

öreg Seregi, hogy a dolog végével pedig esztendők alatt ráérünk vesződni. Az esztendők pedig szép lassan eltelnek. Nem történt semmi nevezetes. Férjhezment a legidősebb Gáthy lány, férjhezment a legfiatalabb is.

— Bizony jó volna már az Agnesnek is fejkötő alá kerülni. Mondogatták olykor csipősen Gáthyéknak.

Az öregek hallgattak, Agnes, pedig mosolygott, bár lelke mélyén gyűlölte ezt a pletykázó, intrikáló, mindig a mások dolgával foglalkozó hadat. Az esztendők mondom elmultak, a Seregi Pistából, megyei aljegyző lett és akkor minék csürjem-csavarjsem ezt a históriát, addig fondorkodott ravaszul az öreg Seregi az iktató könyvek közt, amiglen a fia el nem jegyezze magát egy szomszéd megyebeli gazdag kereskedő nem éppen szép, de nagy hozományú leányával.

Gáthy Agnes az első pillanatban azt hitte, megszakad a szive, Őe büszkesége győzött mindenen. Riaka energia lakozott ebben a leányban. Mindent eludott türni, csak azt az egyet nem, hogy a városkában szánakoznak rajta, gunyos pillantásokkal méregetik, kárörvendő vigyorgással néznek a szemébe és bántják a szüleit is. Elhatározta, hogy menekül erről a helyről. A kis hozományát elkérte a szüleitől, kikérte a beleegyezésüket is, azután felment a fővárosba tanulni a sziniskadémiára.

— Hát szinészne lesz a Gáthy Agnesből? No majd meglátjuk mire viszi, megvigasztalódik-e? Mondogatták a kis városban és édes kis mosollyal, rosszul rejtegetett gunnyal bucszódtak a büszke, szomorú leánytól, aki az élet egy új ösmeretlen útjára tévedt, hogy valahol egy kis boldogságot keressen még magának.

Gáthy Agnesben pedig, aki lemondott már a szerelmi boldogságáról a büszkeség lángja lobogott megmutatni, hogy ér ő magában is valamit és megalázni a rajta szánakozókat.

Csak rövid, harmadfél esztendő telt el, Gáthy Agnes már ünnepelték. A büszke leány fürdött a dicsőségben a hódolatban s magában azt mondogatta, hogy szinte jobb is, hogy nem ment férjhez, mert ime így sokkal boldogabb. A harmadik év végén hazament.

Persze, hogy nagyot fordult a kis városi világ. A gunyolódók, a szánakozók, a gögös fejbicezentésel köszönők, a kegyesen leereszkedők most mind szerencsésnek érezték magukat, ha közelébe férközhettek, mindenki büszke lett egyszerre barátságára, mindenki szeretetéről biztosította és dédelgették, babosgatták.

Gáthy Agnes mindebből csak egyet látott... a hódolatot. Ez kellett neki, ezt akarta.

Hogy aztán este fáradtan leült a Gáthy kastély eszöndes verandáján a csillagos égboltra tekintve, úgy elgondolkodott életének sorsán. Ugy érezte ebben a csöndes pillanatban, hogy nem boldog még sem. A dicsőség ragyogó, képrázatos, mámorító valami, de minden melegség nélkül való.

Mi hiányzik hát neki? A parkban lépések hallatszottak a legidősebb Gáthy leány, aki már évek óta férjnél volt, játszózott ott a gyermekeivel. A büszke Gáthy Agnes elnézte ezt a játékot, aztán egyszerre keserves zokogással borult oda, az ablakpárkányra és sokáig sirt a sötét éjszakába.

csövén zudul reánk a néha üdítő, legtöbbször megfertőztetett, beiszapozott irodalmi áradat, ennek is különösen nagy figyelmet szentelünk. Bírálat, islelevenítesre méltó epizódok, emlékek váltakoznak a sorozatban, de mind a megjelölt vezéreszmee felé törve és annak céljait szolgálva. A költőkkel foglalkozunk majd legjobbat, nem feledve azonban hogy: „Il en est des vers comme des melons; s'il ne sont exotiques, ils ne valent rien! (Ugy vagyunk a versekkel, mint a dinnyével; ha nem nagyon jók, akkor nagyon rosszak.)

Politikai hírek.

Jekelfalussy kihallgatása. Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Jekelfalussy honvédelmi miniszter ma délután 1 órakor kihallgatáson jelent meg a felsége előtt a schönbrunni kastélyban.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szeptember 26.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel visszaérkezett temesmegyei birtokáról. A délelőtt a pénzügyminiszteriumban töltötte, ahol Teleki Gyula miniszteri tanácsossal a költségvetési osztály vezetőjével tanácskozott.

(A horvát ügyek)

A horvát dolgok is nagyon foglalkoztatják most a kormányt. Tegnapelőtt Budapesten tartózkodott Pejacsevich Tivadar gróf horvát bán és a tartománygyűlés összehívása dolgában tett előterjesztést a miniszterelnöknek.

(A honvédtüzőrség.)

A honvédtüzőrség felállítására most már befejezett dolog. Bécsből jelentik nekünk, hogy Jekelfalussy Lajos miniszter ma is hosszasan tanácskozott a hadügyminiszteriumban. Tegnapig Bolgár Ferenc államtitkár is Bécsben volt, különben ma már visszatért Budapestre. A honvédelmi miniszter úgy tervezi, hogy még ez ősz folyamán szervezi a honvédtüzőrséget, de legelsőbb tavasszal már fungálnia kell az új katonaservezetnek. Ma illetékes helyen kijelentik azt is, hogy az új tüzőrség felszerelését magyar iparosokkal fogják ellátatni csak az ágyúcsöveket veszik át a közös hadseregtől, amit egyébként nyugodt lelkiismerettel megtehetnek, mert magyar ipar ezt úgy sem produkálja.

(Jekelfalussy Bécsben.)

Bécsből távirják: Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter mai kihallgatása után a Bécsben időző Bolgár Ferenc államtitkárt meglátogatta s véle hosszú ideig tanácskoztak. Hír szerint a honvédségi ágyuk felett tanácskoztak.

IRODALOM.

— A Magyar Hirlap új korszaka.

Az egész sajtó osztatlan és szinte páratlan rokonszenvvel fogadta azt a változást, ami a Magyar Hirlap életében most új korszakot jelent. Márkus Micsa azzal, hogy nemcsak szerkesztője maradt, hanem tulajdonosa is lett a lapnak, csak gazdagodott abbéli erejében, hogy teljes önállósággal és függetlenséggel szolgálja a nagyközönség érdekeit s mindaz, ami hazafias, nemzeti igaz ügy. Irányelvében, lényegében, tisztán és értékes törekvéseiben természetesen a régi maradt a Magyar Hirlap. Izzó hazafisága talizmánja. A magyar érdekek vezetnek minden küzdelmében. Am az új korszak üdítő, erősítő hatása a lelkesedés új

forrásait nyitja meg mindazok számára, akik az új tulajdonost, a jól ismert és nagyra becsült rézi szerkesztőt, odandó, lelkes munkájakkal támogatják. A Magyar Hirlap a magyar nemzet biztos és állandó oldogulását az egészséges demokratizmus fejlesztésében s erősítésében látja: ezért harcol tehát. Politikája erősen nemzeti, benne van programjában minden, ami hazafias érdek. Mint érdekes, tartalmas, változatos, rovatokban gazdag, kitűnően értesült lap: pártját ritkítja a Magyar Hirlap. Van néhány vidám rovata is, amely mind csupa ötlet, munkatársi elsőrangú írók és hirlapírók. A napiesemények legérdekesebbjeiről szinte hihetetlen gyorsasággal közöl illusztrációkat a Magyar Hirlap. Szerkesztői üzenetében minden elfizetett jének rendelkezésre áll felvilágosítással s tanácsokkal. Aki a Magyar Hirlap-ra előfizet, az minden hónapban teljesen ingyen kap egy pompás, érdekes regénykötetet. De a jövő 1907 évben új, egyszerű meglepetést készít elő a Magyar Hirlap az előfizetőinek. A lap szerkesztője és kiadóhivatala november elsőjén kezdve U. Bátor utca 3. Addig V. H. név u. 10. Előfizetési árak: Egész évre 28 kor. Fél évre 14. kor. Negyedévre 7. kor. Egy hónapra 2. kor. 40 fillér.

Látogató — az ágy alatt.

Kellemetlen vendég.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 26.

Goldstein Lipót foglalkozására nézve a hatóságok által igen előnyösen ismert notórius lakásfosztogató és betörő tekintettel a bekövetkezendő téli hónapokra, idejekorán kívánt gondoskodni oly ruhaneműekről és egyáltalában értékekről, melyek a zord idők beálltával megfelelőképpen értékesítve kellő védelmet nyújtanak az időjárás viszonyosságai ellen.

Széles, az egész városra kiterjedő körültekintéssel fogott hozzá megfelelő alapot keresni működési hajlandóságának. Nem késett soká sőt kinálkozott az alkalom, melyet aztán a jeles fiatal megragadott. De nem csak az alkalmat, hanem a Rákóczy-u. 13. számú ház ablakfáját is megragadta, mely mozdulat által pillanatnyi gyorsasággal benn termett egy előkelően berendezett, gazdag zsákmány reményét nyújtó szobában.

Itt dacára annak, hogy a lakás egy tekintélyes állású vármegyei tisztviselő tulajdonát képezte — Goldstein ur egészen otthon érezte magát. Annyira otthonosan, hogy már bizonyos ruhaneműket is kezdett volna összepakolni, mikor a hűlő szobából illetéktelen zajt hall, mely által munkájában megzavartott.

Mindazonáltal nem vesztette el lélekjelentését. Oh nem! Ő már nem mai csirke és sokkalt képzettségű mesterségében, semmint hogy az ilyen profán zajtól mngijedne. Így tehát nyomban a helyzet magaslatára emelkedett és lesüllyedt az egyik ágy alá.

Most következik az eset komolyabb része.

Ugyanis a ház urnője belépván a szobába, észrevette a fekete tömeget az ágy alatt. Azt hitte, hogy egyik gyermeke bujt oda játékközben, azért tehát néven szólította.

Mikor pedig többszöri szólítás dacára sem mozdult a tömeg, gyermeke engedelmességét vélvén fenforogni az urnő egy pálcával többször az ágy alá sújtott. Nagy volt azonban bámulata, mikor egy gyűrőt ábrázatu, züllött alak ugrott ki onnan. Goldstein ur — mert hisz talán olvasóink sejtik, hogy ő az — nem sokat gondolkodott a bekövetkezett lordulaton, hanem egy hiuznak is becsületére válható ugrással az ablakon keresztül az utcán termett. Bebizonyítván, hogy ez nem az első produkció már ő nála.

Eddig rá nézve elég simán folyt le minden, de ezután az éppen otthon tartózkodó házigazda nem kimélve a fáradságot utánna eredt. A betörőnek azonban jobb lába volt és így már már majdnem eltűnt, mikor egy éppen közelben tartózkodó békócsi segélyével csakhamar sikerült a házigazdának elcsipni a vakmerő tolvajt.

Atadták aztán a legközelebbi rendőrnek, ki behísérte az erősen deklamáló és ártatlanságát választékos kifejezésekkel bizonyító betörőt a központra. A lopási szándékot tagadja, bár a megmozdítása alkalmával előkerült aranyszív és gyűrű éppen az eienkerült bizonyítja. Az igaz, hogy most a Rákóczy utcai „látogatásánál“ nem vehetett magához semmit, de viszont az is kétségtelen hogy ezek az aranyeműek lopás vagy betörés folytán kerültek hozzá. Különben a megindított nyomozás rövidesen megfogja állapítani, hogy Goldstein nem tagja-e valami jól szervezett betörő bandának.

NAPI HIREK.

— Napról-napra.

— szeptember 26.

Cinadratta: bumbum,
Felgördül a kortina,
Csattog a szép diva,
Perdül a balléria,

Szomorú vigjáték
Hangzik majd szörnyű massa...
Kívánjuk jó zsűlnak:
Teljék mindig a kassza!

Az első hó.

— szeptember 26.

Mégis csak korán jött az első hó, sokkal korábban, mint vártuk volna, nem is emlékszünk rá, hogy már szeptember hóban nálunk a hó leasett volna.

Az ország északi megyéiből fagyról s nagy havazásokról kapunk tudósításokat, a Magoss Tatra hólepelbe buskolózt s úgy néz ki, mint egy mesebeli tündér ország hófedte ormaival.

A hideg szél onnan ide kergette a hideg fellegeket, úgy hogy ma reggel 9 óra tájban nálunk oly sűrűn esett a hó, akárcsak a legkritikusabb téli időben.

Persze el is tűnt nyomtalanul, csak egy ideig feküdt még a házak tetején, mintegy jelölül annak, hogy még nincs itt az ideje a havazásnak.

De a levegő annyira lehült, a szobában is oly hűvös van, hogy szinte didergünk belé, korán az igaz, de kegyetlen ez a hideg még szeptember hónapban.

Az őszi kabát a szekrénybe kérőzködik s helyét a téli felöltő váltja fel, mely most igazán jól esik, legalább megvagyunk óva a hideg kellemetlenségétől.

Kerteinkben most folyik a szüret, az emberek álmélkodva nézik a havazást, alig hiszik, hogy ez igaz, hisz máskor ilyenkor a legábrándosabb, legszelidebb napok szoktak lenni s reszkető, fázó kezekkel szedik le a szőlőfürtöket.

Mintha a természet kizökkent volna sarkából, mintha az évszakok keringése sem volna már az igazi...

— **Istenitisztelek a gör. kath. kápolnában,** ma, a „Sz. Kereszt felmagasztalása“ ünnepe: 6 órakor reggeli istentisztelet; délelőtt 9 órakor szent mise, délután 3 órakor veosernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

— **A vármegyei ájáról** Kovács Gyula alispán 2 napra elutazott Debreczenből.

— **A hajdudorogi adópénztár-rablás.** A hajdudorogi adópénztár rablás ügyében letartóztatottak közül ma délelőtt Hoffman József vizsgálóbíró Molnár Imrénét, az adópénztárnok feleségét és Anda Mihályt szabadlábra helyezte, mivel ellenők a valószínűsége és a látszaton alapuló gyanúokokon kívül más fontosabb és súlyosabb

bizonyíték kihallgatások után sem merült fel. Molnár Imre azonban továbbra is előzetes letartóztatásban marad. Vizsgálati fogóságban ő is csak aktor fog jutni, ha súlyosabb bizonyítékok merülnek fel ellene. A nyomozás tovább folyik, melynek befejezte után veszi kezdetét a vizsgálat. — Ez alkalommal megjegyezzük, azok a mai napon nyomda festéket látott híresztelések, hogy még tegnap helyezték volna szabadlábra Anda Mihályt és a pénztárnok feleségét, más felől pedig az a téves információkon alapuló híradás egy helyi lap részéről, hogy Molnár Imrét is kieresztik nem volt egyéb azon igyekezetről, mely által — egy jó régi szólásmóddal élve — a „teremtést akarták egy löffejjel megelőzni.“

— **A Bocskay-szobor leleplezése.** A hajduböszörményi Bocskay szobor bizottság tegnap tudatta hivatalosan, hogy a szobor-leleplezés bizonytalan időre elmaradt.

— **Nyilvános köszönet.** A „Kossuth Dalkör“ által f. hó 22-én tartott dalestély alkalmával Kertész János 4 kor. Kovács József 2 kor. Hornyák András 2 kor. Rákosi Erzsike 1 kor. N. N. 2 kor. özv. Boros Ferencné 1 kor. Dr. Bacsó Dezső 5 kor. Hatvány József 4 kor. és Szokol Géza 2 koronát voltak szívesek felülfizetni. Fogadják érte a dalkör nevében halás köszönetemet. Hatvány József pénztáros.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Szolnokról táviratozzák: Schrötter Ferenc ma magát, ismeretlen okból, morfiummal megmérgezte.

— **Halálozás.** Elhunyt Fischbein Ignác szül. Guttmann Emilia urhölgy, élete 62 ik évében, e hó 25 én délután. A megboldogult földi maradványai folyó hó 27 én délelőtt 9 órakor a Simonyi uti 31. számú gyászszobán tartandó szertartás után külön vonattal H. Nádudvarra fognak szállítani s ott az izr. sírkertben örök nyugalomra tétetni.

— **Az osztályorsajáték.** A mai huzás főbb nyeresései a következők:

90 000 koronát nyert: 4553.

15 000 koronát nyert: 43841.

10 000 koronát nyertek: 59206 71636 116438

5000 koronát nyertek: 80959 103341,

2000 koronát nyertek: 9835 14925

21326 23970 30610 38192 54790 63930 65290

65586 74398 75090 75537 78672 90039 96703

100469 122758 116850 117949 118256.

1000 koronát nyertek: 5984 6088 7789

8408 9912 10500 10793 11399 16704 24130

25326 28331 33641 34416 35358 36064 39961

40077 42881 43157 45429 48941 50217 51408

51833 54656 54913 56416 57710 63177 64756

68094 69245 71064 71420 73312 74955 79325

80824 82445 85148 86178 86710 93972 103777

108448 108484 107494 109863 110012 112099

119223 119355 120057 120057 120486 120493

123819.

500 koronát nyertek: 1095 3079 4141

10239 10576 12459 19005 19179 21484 22758

23216 23921 24575 25164 25811 26258 26258

26414 27540 29126 31865 35072 36289 38666

39611 41634 41970 44617 45701 46355 47087

47327 49187 40450 51591 57283 58118 55360

66629 67225 70871 71506 75659 66346 76868

77573 79036 80834 81523 83510 84720 86883

87110 88697 89210 91505 94623 98151 98513

98587 101145 101425 101562 102068 102462

105009 105919 105024 107157 107567 110282

110514 111940 112101 114375 115716 116128

116885 118111 121100 121393 124273.

A többi kihuzott számos 200 koronát nyertek.

— **Gyilkos napszámos.** Magyar-Kanizsáról jelentik: Radics István napszámos éjjel fel a tanyáról hazament, midőn az uton találkozott régi haragosával, Remete Pállal. Szóváltás keletkezett köztük, mire Radics kést rontott és Remetét ötször halálosan megsebezte.

— **Lángragyult vasuti kocsik.** Aradról jelentik: A Braad-felé induló gyorsmotoron ma felrobbant a benzintartály. Több kocsis lángbaborult. Az utasok közt szörnyű rémület támadt. A vonatról leugráltak, két utas súlyosan megsebesült.

— **A csütörtöki felolvasó esték rendezőse** tegnap este előkészítő értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a nagybizottságot gyűlésre hívják össze. Ezen a gyűlésen a bizottság elnökéül dr. Jászay Rezsőt, a kegyesrendiek házfőnökét, a kiváló egyházi férfiut fogják ajánlani, akinek irodalmi és társadalmi szereplése egyaránt a legnagyobb elismerést és szimpátiát keltette fel. A felolvasó esték éppen úgy, mint a multban, az idén is köthetesként, csütörtökön este öt órától a kath. főgimnázium dísztermében tartatnak meg. Tíz felolvasó estély lesz, két ciklusban s a bérlet most is öt öt felolvasásra két korona lesz. A régi bérlet jogait respektálni fogja a rendezőség. Ezenkívül négy vig-estélyt rendeznek s ezeket a Bika-szálloda dísztermében fogják megtartani.

— **Az alkohol miatt.** Jámbor György talyigás csinos kis görbe napot rendezett tegnap. Két kerekű járműjének segítségével nagy gyorsasággal járta be az összes külső körösmákat, mindenütt tekintélyes mennyiségű italokat szedve magában, ugyannyira, hogy teljesen elázott. Ittas állapotában aztán a Hatvan-utca végén neki hajtott egy árok. A talyiga felborult, ő pedig oly szerencsétlenül esett ki, hogy koponya törést szenvedett. A mentők be szállították a kózkórházba.

— **A főkapitány és a gyógyszerárak.** A pontos ellenőrzés szempontjából Végh Gyula főkapitány elrendelte, hogy a gyógyszerárakba érkező orvosi rendelvények folyó számokkal láttassanak el oly módon, hogy e cédulán két egyforma számjegy legyen. Az egyiket a fél kapja, a másikat pedig az orvosi rendelvényre ragasszák. Ez által kizárt dolog lesz az, hogy a gyógyszer véletlenségből is kicseréltesse. Ez a rendszer már régi kipróbált és a tévedés elkerülése végett célszerű is.

— **Fűtik a kályhákat.** Ebben az esztendőben a „vénasszonyok nyará“-nak nevezett időszak ugyancsak ránk ijeszt. Napok óta melegebb ruhát kell az embernek magára öltetni, ha valamiképpen csökkenteni akarja a hűvös idő nem éppen kellemes vacogató hatását. Ma már sok házban „bedurrintottak“ a tél óta pihenő kályhákba, melyeknek „barátságos melege“ bizony jól esik, noha csak szeptemberben vagyunk.

— **Szakosztályi ülések az ipartestületnél.** Penteken délután az ipartestületnél a fodrász, vasárnap a lakatos és a jövő hó 2-án pedig a csizmadia szakosztály ülészik.

— **Furcsa kérdés.** Mi a sziv? kérdi a szentimentális kisasszony. — A sziv egy folyton ketyegő wecker, feleli városunk egyik közismert golyója.

— **A szegényház bortermése.** A szegényház bortermését ma adták el nyilvános árverésen. Egy árverező volt csupán, ki 18 koronáért vette meg a bor hektoliterjét.

— **Öngyilkos katona.** Trencsénből táviratozzák: E hó 21-én éjjel 1 órakor Bogya nevű bugyisi turócmegyei illetőségű 71. gyalogezredbeli újonc föbelötte magát és meghalt. A szerencsétlen katonát a tisztikar, a legénység és a közönség nagy részvétele mellett tegnap temették el katonai pompával. Az öngyilkos hátrahagyott levelében azt írja, hogy szakaszvezetőjének rossz bánásmódja kergette a halálba. A szakaszvezetőt vizsgálati fogságba helyezték.

— **Állami facsemeték adományozása.** Azok a birtokosok, akik az állam által fentartott erdei facsemetekertekből csemetékben részesülni kívánnak, 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványukat legkésőbb 1906. évi december hó 15. ig terjeszték be, még pedig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez.

— **Tót fiuk ajánlkozása.** Budapestről írják nekünk: Tót fiuk szabó, illetve cipész mesterséget óhajtanak tanulni s e célból tanoncoknak ajánlkoznak valamely nagyobb magyar városba: Budapestre, Szegedre, Pécsre, Kecskemétre, Szombathelyre, Debreczenbe stb. Felvilágosítással szolgál a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület elnöksége Nyitrán.

— **Szöngáz mérgezés.** Budapestről írják: Turocsányi Olga, a Magyar Színház ismert primadonnája főherceg Sándor-utcai lakásán majdnem szöngáz mérgezésnek esett áldozatul. Turocsányi Olga anyja ma reggel be akart menni leánya szobájába, azonban azt zárva találta, miután hosszas zörgetésre sem nyitották ki, lakatosot hívott s feltörte az ajtót. Eszméletlen állapotban találta leányát és vele együtt Feld Mátyás ismert böhözatíró és szinigazgatót. — Azonnal a mentőkért telefonáltak, akiknek sikerült háromnegyedóra munka után mindkettőt megmenteni.

— **Hó a szomszédban H.-Böszörményből** jelentik: Ma reggeli sűrű hó esett és az egész növényzetet hó takarja.

— **A szappanárak újabb emelkedése.** Minthogy a szappangyártás nyersanyagát képező zsiradékok az újabb időben rohamosan drágulnak, a szappangyárosok elhatározták, hogy a mai naptól kezdve a szinszappan árát 3 koronával felemelik. E szerint a szinszappan ára ez év tavasza óta 9 koronával emelkedett. A szappangyártáshoz szükséges anyagok 14—15 korona ár-emelkedést mutatnak, amiből következtetve tolog a szappan még tovább is drágulni fog, ha csak a nyersanyag mihamarabb olcsóbb nem lesz.

— **Mikor a gyűrű nem arany.** Kovács Arpád négy koronáért egy gyűrűt vásárolt Marossi Imrétől. Erről a gyűrűről Marossi azt állította, hogy szin arany, Kovács tehát kapva kapott rajta. Másnap azonban mikor több ékszerész üzletben megnéztette kisült, hogy az nem más egy közönséges utánzatnál, így a negyedrészt árt sem éri meg. Ezen aztán Kovács annyira felháborodott, hogy család címen feljelentette a gyűrű eladóját.

— **Eltűnt.** Nyíri János gazdálkodó a napokban Hajdubagosról Debreczenbe jött, azóta nem térvissza és sehol sem található. Az eltűnt 55 év körüli, magas termetű öszbevegült hajzatu és bajszu ember, eltűnéskor kerek kalapot, magyar ruhát viselt. Rokoni feljelentésére közözi a rendőrség a nyoma veszett embert.

— **Villámsujtott ember.** A tegnapi előtti viharok egyik villámsujtott áldozata Nagy Imre, kit egy nagy akácfa tövében kiunt Hajduszoboszló határában ért a cikázó villám — rendkívüli súlyos állapotban fekszik kint a kózkórházban. Felgyógyulásához igen kevés a remény, mert a kezön és a lábain szenvedett a villám okozta súlyos égési sebei igen veszélyes következményekkel járnak.

— **Vadházasság következményei.** Nem régen már közös háztartásban — magyarosan boldog, de vadházasságban élt együtt Juhász Ferencné, Takács Juliánna dohánygyári munkásnő Pap Sándorral. Idő multával azonban Pap Sándor kiábrándult Juhásznéből és egy napon a falképnél hagyta. Tegnap Pap Sándor elment Juhász Ferencné Csillag u. 88. sz. alatti lakására és kihívatta Takácsnét, majd hívkozva régi szerelmére csalta a Kossuth utcai temetőhöz,

ott várta őket már Pap Sándorok legújabb felesége Levendoczki Mária. Ez megtámadta elődjét és a fején levő selyem kendőt le tépte, majd a haját kezdte tépni és össze rugdosta. Juhász né orvosi látlevelet vétetett fel, hogy egy hétig dolgozni nem tud, az esetet feljelentette a büntügyi osztályon a hol a vizsgálatot megindították.

— **Nagyarányu kivándorlás.** Rózsahegyről írják: Az Amerikába folyton tartó kivándorlás oly mérveket öltött, hogy az itteni gyárakban nagy munkahiány érezhető. A napokban Erdélyből mintegy 200 óráh munkás érkezett ide egy itteni gyár kezdeményezéséről és a hatóság lépéseket tett, hogy az erdélyi részeken munkahiányban szenvedő lakosság ide telepítésék.

— **Feledésbe ment magyar gyarmat.** A Budapesti Hírnap valamelyik számában ilyen cím alatt cikket közöl, melyben egy reális gyarmatunk emlékét eleveníti föl, amelyre senki sem gondol itthon és amely létezik és halad évről-évre; ez a távoli Kínában, Tientsinben levő magyar osztály szellemünk Jellemző tulajdonsága a gyarmatunknak, hogy eddigelé az államnak nem került egy fillérbe sem. Egyedül tarja fenn magát és minálunk uszszólván senki se tud felele semmit. Mikor 1901 elején elfoglaltuk, akkor egy kjs ideig irtak róla az újságok, de azóta leünt megint érdekkörünk programjából és jelenleg úgy vagyunk vele, akár csak nem is léteznék. Igaz, néhány évvel ezelőtt a Magyar Hitelbank kiküldött egy három uri emberből álló bizottságot, amely tüzetesen és energiával fogott hozzá a gyarmat pénzügyi vállalatának szervezéséhez. Lelkesedéssel fogott munkához, de csakamar végzet is vele. Pedig ez a szellemment 40 000 lakossággal bir, területe fekvésénél fogva valóságos kincsesbánya ámde nem törődik véle senki, oda még csak kivitelünk sincs. Ennek az oka a mi nem-bánomágunk. Nem érünk rá, hogy egy reális kivitel tényezővel foglalkozzunk, amelylyel esetleg olyasmit nyerhetnénk el, ami még minden: óriás neutrális fogyasztó piacot.

— **Budapesti rendőri hírek.** Életuntak. Ráth László mohácsi születésű 37 éves gyógyszerári gondnok, aki az Opera gyógyszerárban volt alkalmazva, tegnap apósának Raticz Ferenc gyáriraktárnoknak Visegráduca 98 számú lakásán szíven lötte magát. Nyomban meghalt. Levelet hagyott hátra, a melyben a következők állottak:

„Öröközzemmel vettem a véget az életemnek. Kérem a rendőrséget, hogy holttestemet ne boncolják fel.”

Öngyilkosságának okáról nem ad fevilágosítást. Hozzáátartozói azt mondják, hogy az öngyilkos morfimista volt és idegbeja kergette a halálba. — Tegnap este Apostol Erzsébet 24 éves cseléd a Margit-híd közelében a Dunába ugrott. A hajósok utána eveztek és kimentették. A Rókus kórházba szállították. Szerelmi csalódás miatt akart megválni az élettől. — **A fogfájás miatt.** Szaverényi Péter 21 éves napszámot az éj zaka nagy fogfájás gyötörte. Kegyetlen kínlódása közt annyira e keseredett, hogy a gróf Halier utca 48. sz. ház első emeletéről, ahol lakott, az udvarra ugrott. A mentők a szent István kórházba vitték. — **Eletunt leányok.** Bihar Mária 18 éves cseléd Erkel utca 12. számú lakásán tegnap este marólugot ivott. — **Lutac Emília** 28 éves nyomdászleány ma reggel a Mária Terézia téren maróluggal megmérgezte magát. Életveszélyes belső sérüléseivel a mentők a Rókus kórházba vitték.

× **LETZTER JÓZSEF** fényképezési, festészeti és fényképnagyítási műterme Piszota 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kázkatban.

× **Kinek életbiztosítási ajánlata** vissza lett utasítva forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz Budapest, I. Attila utca 85. Válaszbélyeg mellékelendő. Alügynökök díjaztatnak.

× Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Sóvágó cinkosai.

Mátyus András fogva.

A felesége ellene.

— Saját tudósítónktól. —

Ismét szaporodott azoknak a száma, kik a Sóvágó-féle bűnpörben mint gyanúsítottak letartóztatva vannak. Ez alkalommal azonban nem valami jelentéktelen orgazda, hanem az egyik erősen nyomozott főcinkos került a törvény kezére.

Mátyus Andrást ugyanis, ki Sóvágónak a legmeghittebb barátja volt, ki ennél fogva be volt avatva, sőt állandóan tevékeny részt vett a banda rémtetteibe. — Debrecen környékén a csendőrök felismerték. Természetesen nyomban letartóztatták és behozták az ügyészség fogházába.

Igy Hoffman József vizsgáló bíró vizsgálati fogságba helyezte és azonnal megkezdte kihallgatását. Ez a cinkos is, mint különben a banda valamennyi tagja kónokul tagad. Tagadásával azonban ő ér el legkevesebbet, mert éppen ellene van a legtöbb bizonyíték.

Míg a többiek ellen csupán gyanúok merültek fel, addig ő ellene kézzelfogható nagy horderejű vallomás fekszik a bíróság kezében.

Éz feleségének a beismerő vallomása, melynek éle természetesen órea irányul. Aztán pedig az a levél, melyet H. Erdélyiné a gömörmezei Pelsitzből, hol halálos betegnek feküdt, a bösözörményi csendőr őrsnek küldött — is súlyos adatokat tartalmaz ellene.

Abba a levélben ugyanis azt állítja az asszony, kit a közeledő halál gondolata készített a levél megírására, hogy az ura H. Erdélyi, mikor faggatta, hogy kivel követi el a rablásokat, azt felelte: Mátyussal meg a többivel. Hogy a többi kicsoda, arra nézve nem adott feleletet.

Ez a jeles firma azonkívül erősen szerepelt a Méliusz téri rablógyilkosság esküdt-széki főtárgyalásán.

Sóvágó bizonyos előszeretettel hivatkozott reá valami kalap dologba. Természetesen azért, mert ez a Mátyus már akkor nem volt kapható sehohsem.

A szó teljes értelmében eltűnt. Azóta nem találják. Bár most a H.-Erdélyiné levele folytán leleplezett rablóbanda elfogatásánál lázas nyomozás indult meg ő utánna is, de így is csak a napokban került a hatóság kezére.

Az a körülmény, hogy ez a veszedelmes alak le van tartóztatva már csak abból a szempontból is igen fontos — hogy most már csavargással közepett (nem értesítheti az esetleg még szabadlábon levő cinkosokat a nyomozat fejleményeiről és a többiek helyzetéről, tett vallomásaikról.

SZÍNHÁZ.

A szintársulat itthon.

— szeptember 26.

A szintársulat hazaérkezett, ezzel az elevenidény is kezdetét vette. Mondjuk franciásan *szezónnak*, angolosan *siznek*, vagy affektált magyarsággal *évadnak*, bizony csak akkor van a meg *elevenen*, ha egyrészt a nemes tanuló ifjúság, másrészt a színészek ide sereglenek. Hát most itt vannak azok is, ezek is, a színészek pedig már holnap kezdenek oly egyhangú városéletünk föllevenítéséhez. A szépen felújított, kelően kiegő-

szített társulat, az új tagok bemutatkozását nagy érdeklődéssel várjuk. Jó előjelei az új azezonnak a M.-Szigeten tapasztalt lelkes fogadtatás és a m.-szigeti sajtó rokonszenves, itt-ott magasztaló hangu bírálatai. A „Máramaros” p. o. így ír a múlt hétről:

A legutóbbi, szombattól-szombatig terjedő színházi hat első fele többször lejátszott darabok ismétlésével telt el, a vége azonban már a jutalomjátékok jegyében folyt le és olyan lelkes hangulatban, a milyen nálunk évtizedek óta megszokott a jutalomjátékok alkalmával. Virágerdő, virágosó teszi díszessé, kellemessé ilyenkor a mi, különben ősszel már nagyon ridag, száurke szinpadunkat. A látogatottsága a színháznak e héten nagyon különböző volt. Volt telt ház is kétszer, de viszont volt olyan nap is, a mikor több hely maradt üresen, mint elfoglalva. Zilahyék azonban — dícserejükre mondva — nem befolyásolták magukat. Egyforma igyekezetel játssanak a félig telt széksorok előtt is. Egyformán pontosak az előadás megkezdésében. Legfeljebb a zenekarban látjuk a buzgalomnak egy kis megcsappanását. Az egyik estén, a mikor a balletáncosnők magyar táncot lejtettek, a zenekar csaknem felmondta a szolgálatot. A hét legkiemelkedőbb eseménye kétségtelenül Zilahynének a meleg ünnepeltése volt.

Színházi hírek. A társulat haza érkezett és holnap tartja első előadását. Szinre kerül *A koldus gróf* operette újdonság, itt először. Ez alkalommal lép fel először a debreceni közönség előtt *Lónyai Piroska*, a társulat új subrette énekesnője, *Vida Ilona* énekesnő és *Szalai Gyula* új tenorista, a közönség nagy érdeklődéssel néz az új tagok fellépte elé, amennyiben ők a debreceni közönség előtt ismeretlenek. Holnapután pénteken ismét *A koldus gróf* kerül színre ugyanezen szereposztással. Legközelebb színre kerül *Miss Hobbs* újdonság, itt először *Hahnel Aranka* fölléptével.

Bérlők figyelmébe. Tisztelettel értesítetik a m. t. közönség, hogy bérelni csak e hó 29 ig szombat délutánig lehet, amennyiben szombat ezte a bérelezés végleg lezáratik és a titkár a később jelentkező kívánságának nem tehet eleget.

TAVIRATOK.

Oroszországból.

Jekaterinoszlav, szept. 26. Ivanovot, a prinashi művek igazgatóját megölték, segedjét megsebeztek.

Helsingfors, szept. 26. A finnországi Svenska Telegram Byrau jelentése szerint Albrecht főállamügyésznek a Cirkusz uton lévő háza előtt bombarobbanás történt. Albrecht nem volt odahaza. Sebésülés nem történt, csak a ház sérült meg. A tettesek elmenekültek.

Szentpétervár, szeptember 26. A Peterhofban felfedezett összeesküvésnek célja volt a **cár lemondatása, vagy megszoiktetése** Emeli a szenzációt az a tény, hogy **az összeesküvés élén Nikolajevics Miklós és Vladimir nagyhercegek állanak.**

Riga, szept. 26. Tegnap este az árva-uton a közuti vasut egyik kocsija ellen bombamerényletet követtek el. Azonkívül vaklövéseket tettek a kocsira. Egy utas életét veszítette, a kalauz, egy aliszt és két utas súlyosan és többen könnyebben sebesültek meg.

Leégett színház.

Bordeaux, szept. 26. Az itteni Varietté-Színház tegnap este ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. Több ember súlyosan megsebesült. A kár körülbelül négyszázezer frank.

A nyílt ajtó.

Tokio, szept. 26. Nagy feltűnést kelt az orosz sajtónak tiltakozása az ellen, hogy a Szungarit és a többi mandurisi folyót megnyitották a nemzetközi kereskedelem számára, mert e folyók elzárása teljesen megsemmisítene a nyílt ajtó alapelméletét. Ez a tiltakozás éppen most, minden alkalom híján van, mert Japán Oroszországgal a legbarátságosabb viszonyt igyekszik fenntartani.

Egy bécsi bank magyarországi fiókjai.

Budapest, szeptember 26. Felhivatalosan jelentik; a Wiener Bankverein megcáfolja azokat a híreszteléseket, mintha az intézet a legközelebbi időkben fiókokat akarna felállítani vidéki városokban.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 26.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Tartott irányzat mellett 45,000 métermázsza került forgalomba 5 fillérrrel magasabb áron. Egyéb gabonanemek közül zab és ápa szilárd, többi tartott.

Idő: hűvös.

Buza októberre	14.30-32.
Buza áprilisra	14.96-98.
Rozs októberre	12.24-26.
Rozs áprilisra	12.92-94.
Zab októberre	13.62-64.
Zab áprilisra	13.76-78.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	10.14-16.
Tengeri 1907 májusra	23.90-24.
Repece augusztusra	—

Törvénykezés.

§. **Kettős házasság.** Czipf György bakanysárkányi, fehérmegyei földbirtokos még 1898-ban kiment Amerikába New Jersey városba, ahol vadházaságban élt Rupper Terézszel. Egy szép napon Ruppert elment az ottani békebíróhoz s bepanaszolta Czipfet, hogy az házasságot ígért neki és ígértét nem tartja meg. A békebíró rövidesen magához rendelte Czipf Györgyöt és amerikai ítéletet hozott:

Vagy elveszed e tisztas hajadont, vagy pedig letartóztatlak és az esküdtek elé állítalak. Czipf engedve a bíró felszólításának, elment elvette Ruppert Terézt, azonban rövidesen el is hagyta új feleségét és New Yorkba ment, ahol elvette Szidon Borbála magyar munkánőt, akivel együttesen aztán hazajött szülőfalujába.

It született gyermekét törvényesnek jegyeztette be s kettős házassága csak akkor került napfényre, midőn a bakanysárkányi plébános levelet kapott az Amerikában maradt Ruppert Teréztől.

A székesfehérvári törvényszék az enyhe körülményekre való tekintettel három havi fogházra ítélte a vádlót, amelyet a budapesti tábla helyben hagyott s a melyhez a kir. Csria ma hozzájárult.

§ **Aki bosszúból lop.** Rebár István lakatos segéd ez ideig a magyar államvasutak keleti pályaudvarán volt kocsiirigató minőségben alkalmazva. Hanyagsága miatt azonban elbocsátották. Hogy elbocsátásáért bosszút álljon, éjjelenként belopódzott a keleti pályaudvarra s az összeállított gyorsvonat kocsijairól leszedte a légfék zárjait. Hosszu ideig üzte ezeket a bűnös manipulációkat, a melyeknek — szerencsére — nem lettek súlyosabb következményei. A múlt augusztus hó egyik éjjelén Szabó József és Velez István pályaudvari éjjeli őrek, akik heteken át már éber figyelemmel lesték a rejtélyes vészfék-tolvajt, észrevették, hogy az első osztályu kocsifülkéből gyanús besz hallatszik. Óvatosan közrefogták a kocsi, amelyből Pehák gyors ugrással akart kimenekülni. A két éjjeli őr azonban gyorsan megragadta. A meglepetés tolvajakkor az egyik éjjeli őrt Velez Istvánt súlyosan megsebesítette egy hatalmas ökölcspással. A lármára egy begyűlt vasuti alkalmazottak nagynehezen lefűltek a vérengző tolvajt s átadták egy rendőrnek. A büntető törvényszék Szepessy bíró elnökelete alatt ma vonta felelősségre Pehák Istvánt lopás és hatóság elleni erőszak büntetéseért. A tárgyaláson a vádlott azt adta elő, hogy ő bosszúból követte el a lopást, mert a vasut őt minden jogos ok nélkül elbocsátotta. A hatóság dr. Ledniczky Jenő védelme után Pehák Istvánt lopás és hatóság elleni erőszak büntetéseért össz büntetésül egy évi börtönrre ítélték.

Szerkesztői-posta.

Dalnok. Verseinek csodagyöngye ez a két sor:

„Mikor érzem meg, hogy szíved
Szívemen fog dobogni.”

Szertném tudni hogy érné el rendes körülmények között, hogy az imádott lény szíve ölelésközben éppen a szíve fölött doboghasson, sa csakne n olyan természeti csoda, kinek a szíve a jobb oldalra került a tüdője helyére. Próbálja meg a gyakorlatban!

D-i. Az írónő nem hatalmazott föl nevének közlésére.

Közgazdaság.**Harc gazdasági téren a tuberkulózis ellen.****A miniszter a gazdasági egyesülethez.**

(Saját tudósítónktól.)

— szeptember 26.

Azt a mozgalmat, mely most tuberkulózis letörésére van keletkezében, hathatósan szolgálja egy rendeleti tervezet, a melyet a földművelésügyi kormány tegnap küldött le Debreczen gazdasági egyesületéhez hozzájárulás végett. A közegészségügyi kormányzás két vezetője a belügyi és földművelésügyi miniszter ugyanis összefogott a közegészséget fenyegető vezedelem ellen való küzdelemben. Nemrégiben vett tudomást a nyilvánosság azokról az intézkedésekről, amelyek a husvágást fogják a közegészségügy követeléseinek megfelelően szabályozni.

Legújabb mozzanata a két miniszter akciójának a szarvasmarhák tőgy-gümőkórja ellen való védekezés szervezése.

Sajnos tragikuma a fejlődésnek, hogy a városi lakosságnak éppen két légfontosabb tápszere a hus és tej, a legerősebb terjesztője lehet a betegségnek. A gümőkóros állatok testrészei, de főleg a teje erős terjesztői úgy az embernek, mint az állatok között a tuberkulózisnak.

A földművelésügyi miniszter a belügyminiszter hozzájárulásával kidolgozra tehát a fentebb érintett rendeleti tervezetet, melynek célja az, hogy az oly gümőkóros állatok, amelyek a betegséget az emberek és állatok között terjeszthetik, levágassanak,

illetve a tenyésztésből okvetlenül kizárassanak.

A földművelési miniszter, hogy a gazdákat a gümőkór ellen való védekezésre minél inkább serkentse, állami támogatást helyez kilátásba azoknak az állattulajdonosoknak, akik a gümőkórt tenyész és gazdasági szarvasmarha állományukból kiküszöbölni óhajtják. A támogatás a levágandó tőgy-gümőkóros szarvasmarhákért nyújtandó állandó kárpótlásból és abból fogna állani, hogy a tuberkulint az állattulajdonosok díjtalanul kapják s hogy az állatvizsgálat és tuberkulin oltással megbizott m. kir. állatorvos utiköltségeit és napdíjait az államkincstár fogná viselni. Azoknak az állattulajdonosoknak, akik az állami kedvezmény igénybe veszik, köteznök kell magukat, hogy a betegség irtása céljából a rendeletben meghatározott feltételeket betartják.

A rendelettervben részletesen meg van állapítva, hogy az állami támogatásért hogyan kell folyamodni, milyen kötelezettségeket kell az állattulajdonosoknak előzetesen elvállalni, a kik az állami támogatást igénybe veszik, hogyan kell az állatvizsgálatoknál és a tuberkulin oltásnál eljárni stb.

Intézkedést tartalmaz az a rendeleti terv oly irányban is, hogy újonnan beszerzett bikák köztenyésztésre csakis abban az esetben bocsájtassanak, ha a m. kir. állatorvos bizonyítványával igazolva van, hogy legalább egy hónappal megelőzőleg tuberkulin oltattak és a tuberkulusra nem reagáltak.

E fontos tervezet, melyet a felhívott szakegyesületek hozzájárulásukat felterjesztik ezek figyelembe vétele mellett fog rendeltté válni.

Nagyon nehéz

de nem teljesen tehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógyszerkamájából alfoszorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott féle Emulsió; mert a Scott féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet és segíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeket. A Scott féle Emulsió egyúttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tisztaszer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a "hátán nagy csukamájolaj halász" védjegy.

Ezen lapra való hiva kozással és **75 fillér levélbélyeg** beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál.

D. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”

BUDAPEST, IV., VÁCZI UTCZA 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

Schuller Samuelszoba-, czimfestő, tapetirozó
és fényező

Debrecen, Simonffi-utca 25 sz. a.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és diszletek festését. — Izléses cégfeliratokat, tapetirozást és mindenféle fa- és vasbutor fényezéseket a legdivatosabb kivitelen és legjutányosabb árban

Legjobb szabásu
glace, sved és szarvasbőr
keztyük
Schön Sándor
keztyü köfyszer és orvosi műszerárában
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

KITŰNO MINŐSÉGŰ
pörkölt

Kávé

mely izre, aromára és
zamatra felülmuhatlan —
naponta friss pörkölés

kapható

Félegyházi János

motorüzemű kávé pörköldjében

Piac- és Miklós-utca sarok.

Ha köszvényben, reumában, ischios
ban szenved,
vegyen egy üveg
Dr. Flesch-féle köszvény-szeszt,
mely esuzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-,
hát és deréktájást, kezek és lábak gyen-
ségét, fájdalmakat és daganatokat biz-
tosan gyógyít. Hatása a legrovidebb idő
alatt észlelhető. Kapható **Dr. Flesch E. M.**
„Magyar korona“ gyógyszerárában,
Győr, Baross-ut 24. szám. — Másfél
deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb
használatra való „Családi“ üveg ára 5
kor. 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rende-
lésénél már bérmentve utánvételei küldjük.

1191/1906. v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróság Lp. I. 587/4. 1906. számu végzése folytán köz-
hírré tételik, miszerint Kovács József.
Debrecen, sz. kir. város polgármestere
részére ifju Marsalkó Mihályné születtett
Szilágyi Juliánna debreceni lakostól
1423 kor. — fill. tőke, ennek esedékes
6% kamatai és eddig összes 144 kor.
60 fill perkölttség erejéig 1906. évi ju-
nius hó 29-én bíróilag lefoglalt és 192
korona 40 fillerre becsült házibutorok,
fűszerárak, üvegek edények és egy
hordó borból álló ingóságok **1906. évi
szeptember hó 29-én délelőtt 1/2 10
órákor** kezdetét veendő és alperes
lakásán és üzletében, a Bégány csap-
székben megtartandó nyilvános bírói
árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali
készpénz fizetés mellett szükség esetén
beesáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1906. évi szept. hó 11-én.

Török Péter.
bírói kiküldött.

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával! 441-30-8

Nem nyeres esetén

a pénze megtérül!

— Slessen tehát a —

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számu irodájába,

(Sümechy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

— Élővirág, csokrok és koszoruk a legszolidabb árák. —

Az ősziüdeny beáltával ajánlom dusan felszerelt élő-
virág üzletemet.

Különösen felhivom a n. é. közönség figyelmét kora
tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Állandóan nagy választékot tartok erőteljes **Pálmák-
ból** és mindennemű **disz növényekből.**

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet,
ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból szintén nagyvá-
lasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, disz és mellecsok-
rokat,** valamint **sirkoszorúkat** megrendelésre a legfinomabb
izlés szerint készíték.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a
Kossuth utcai (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti tele-
pemen **Ferenc Jozsef ut 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és műkertész.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készíték.

BORSAJTÓK

Különféle kivitelben és legnagyobb
választékban

Debreceni Vasöntöde és Géplakatosság
raktárhelyén:

Péterfia-utca 73. sz. (volt Bauer gépgyár)
Telefon 467. sz.

Páratlan mintaraktára hazai- és külföldi legjobb gyártmányu

Mezőgazdasági-, szőlőmívelési-, borkezelési és háztartási gépeknek.

Kutszivattyuk gyártása- és Kutfurási vállalat.

Zongora hangolás

és javításokat

ugyszintén mindennemű hangszerek

javitását

elvállalja

Schmidt S.

zongora és hangszer készítő.

Ursus

Az Ursus borsajtók a kolozsvári mezőgazdasági kiállításon dísz oklevéllel lettek kitüntetve.

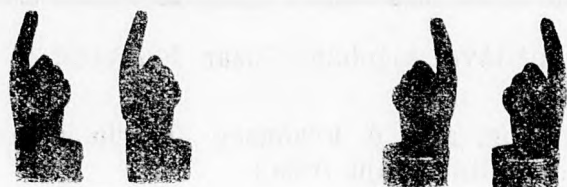
legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három áttétellel. Vasgerendaszerkezet, legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkeznek ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honai gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint, vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 13.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

887-30-7

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takerékosságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarék-gyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás végett a betétkönyvbe bejegyezhessük,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is. Tájékoztatóul szolgáljon a következő táblázat:

20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	Tőke	Kamat	Osszesen
40 " " " " "	365.—	37.98	402.08
60 " " " " "	730.—	75.96	805.96
80 " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
1 kor. " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
2 " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

A perselyek az iparbank kiállításában láthatók.